

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní JUDr. Evou Lukotkovou v právní věci žalobce: **P. O.**, zastoupen Mgr. Tomášem Bařinou, advokátem se sídlem Šumavská 982/31a, 602 00 Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, 128 00 Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 14. 1. 2013, č. j. MPSV-UM/8870/12/9S-JMK,

t a k t o :

- I. Rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 14. 1. 2013, č. j. MPSV-UM/8870/12/9S-JMK **se z r u š u j e** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný **j e p o v i n e n** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 3.146,- Kč k rukám jeho advokáta Mgr. Tomáše Bařiny, se sídlem Šumavská 982/31a, 602 00 Brno a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I.

Vymezení věci:

Rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 1. 2013, č. j. MPSV-UM/8870/12/9S-JMK, bylo podle ust. § 90 odst. 5 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen správní řád) zamítnuto odvolání žalobce proti rozhodnutí Úřadu práce ČR – krajské pobočky v Brně, (dále jen „správní orgán prvního stupně“) ze dne 8. 8. 2012, č. j. 1015/2012/POH a toto rozhodnutí bylo potvrzeno. Rozhodnutím správního orgánu prvního

stupně byl žalobci snížen příspěvek na péči z částky 8.000,- Kč na částku 4.000,- Kč měsíčně ode dne 1. 9. 2012 s odůvodněním, že posouzením nároku žalobce na příspěvek bylo zjištěno, že podle ust. § 8 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o sociálních službách) jde o osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost).

II.

Shrnutí žalobních bodů:

Žalobce v žalobě doručené Krajskému soudu v Brně dne 15. 2. 2013 namítá, že oba správní orgány pochybily, když shodně uznaly, že žalobce nezvládá samostatně pouze 5 z 10 základních životních potřeb. Žalovaný měl podle názoru žalobce postupovat v souladu s posudkem o zdravotním stavu vypracovaným OSSZ Brno-venkov, dle něhož si žalobce sám nenachystá léky. Zhodnocení žalovaného, že žalobce nemá v současné době předepsanou žádnou pravidelnou medikaci, je podle žalobce irelevantní, neboť v případě, že žalobce onemocní, bude nucen léky užívat a pak skutečně nebude schopen si tyto sám nachystat, neboť je nerozezná. Žalobce s poukazem na ust. § 2a vyhlášky č. 505/2006 Sb. namítá, že žalovaný měl jako samostatně nezvládané základní životní potřeby uznat i oblékání a obouvání, neboť žalobce skutečně není sám schopen si vybrat oblečení a obutí přiměřené okolnostem a rovněž tak s tímto oblečením manipulovat, tedy nerozezná čisté od špinavého, vyžehlené od zmačkaného apod. Ohledně základní životní potřeby mobilita se žalobce domnívá, že tato potřeba se nevztahuje pouze na imobilní občany a jakkoliv sám nemá žádné postižení pohybového aparátu, namítá, že nezvládá samostatně pohyb chůzí krok za krokem po nerovném povrchu a velké problémy mu činí i používání dopravních prostředků, zejména hromadných. Žalobce uzavírá, že samostatně nezvládá osm základních životních potřeb (mobilita, orientace, stravování, oblékání a obouvání, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost). Na základě uvedeného se žalobce domnívá, že je nadále osobou závislou na péči jiné fyzické osoby ve stupni III, tedy těžká závislost, neboť z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen zvládat samostatně sedm nebo osm základních životních potřeb.

Na základě shora uvedených skutečností žalobce navrhuje, aby soud vynesl rozsudek, kterým by rozhodnutí žalovaného i správního orgánu prvního stupně zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III.

Vyjádření žalovaného:

Žalovaný ve svém vyjádření k podané žalobě ze dne 27.3.2013 zcela setrval na svém právním stanovisku vyjádřeném v žalobou napadeném rozhodnutí, a proto má za to, že žaloba není důvodná.

IV.

Shrnutí relevantních skutečností zjištěných ze správního spisu a z přezkumného soudního řízení:

Ze správního spisu bylo zjištěno, že žalobce pobíral příspěvek na péči odpovídající III. stupni (těžká závislost). Z důvodu konce platnosti posudku správní orgán prvního stupně

oznámením ze dne 2.4.2012 zahájil z moci úřední správní řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči. Téhož dne bylo provedeno sociální šetření pracovníci správního orgánu prvního stupně, při kterém byla zjišťována schopnost samostatného života žalobce v přirozeném sociálním prostředí. Následně na základě žádosti správního orgánu prvního stupně bylo provedeno posouzení stupně závislosti Okresní správou sociálního zabezpečení Brno-venkov s výsledkem, že žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopen zvládat pět základních životních potřeb (orientace, tělesná hygiena, péče o zdraví, osobní aktivity a péče o domácnost), a proto je osobou, která se považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. (středně těžká závislost). Před vydáním rozhodnutí měl žalobce možnost se vyjádřit k podkladům rozhodnutí, této možnosti však žalobce nevyužil. Dne 8. 8. 2012 správní orgán prvního stupně rozhodnutím č. j. 1015/2012/POH snížil žalobci příspěvek na péči z 8.000,- Kč na 4.000,- Kč měsíčně ode dne 1. 9. 2012. Proti rozhodnutí podal žalobce odvolání. V rámci odvolacího řízení byl na žádost žalovaného na základě jednání, jež se konalo v nepřítomnosti žalobce, dne 20. 11. 2012 vypracován posudek Posudkové komise Ministerstva práce a sociálních věcí České republiky, detašované pracoviště v Brně (dále jen PK MPSV), dle něhož žalobce z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu vyžaduje každodenní pomoc, dohled nebo péči jiné fyzické osoby v 5 základních životních potřebách (orientace, stravování, tělesná hygiena, osobní aktivity, péče o domácnost), a z toho důvodu se považuje za osobu závislou na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II. – středně těžká závislost. Žalobci byla ze strany žalovaného dána možnost se vyjádřit k podkladům rozhodnutí, této možnosti však žalobce nevyužil. Rozhodnutím žalovaného ze dne 14. 1. 2013, č. j. MPSV-UM/8870/12/9S-JMK, bylo odvolání žalobce zamítnuto a napadené rozhodnutí potvrzeno.

V.

Při posouzení věci soud vycházel z následujících skutečností, úvah a právních závěrů:

Žaloba byla podána včas (§ 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů, dále jen s.ř.s.), osobami oprávněnými (§ 65 odst. 1 s.ř.s.), žaloba je přípustná (§ 65, § 68, § 70 s.ř.s.).

V souladu s § 75 odst. 1, § 2 s.ř.s. přezkoumal Krajský soud v Brně napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů, včetně řízení předcházející jeho vydání, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu.

Žaloba je důvodná.

Podmínky nároku na příspěvek na péči stanoví část druhá, hlava I. ust. § 7 zákona o sociálních službách. Podle ust. § 7 odst. 1 zákona se příspěvek poskytuje osobám závislým na pomoci jiné fyzické osoby. Tímto příspěvkem se stát podílí na zajištění sociálních služeb nebo jiných forem pomoci podle tohoto zákona při zvládání základních životních potřeb osob. Podle ust. § 7 odst. 2 citovaného zákona má na příspěvek nárok osoba uvedená v ust. § 4 odst. 1, která z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu potřebuje pomoc jiné fyzické osoby při zvládání základních životních potřeb v rozsahu stanoveném stupněm závislosti podle ust. § 8.

Stupeň závislosti posuzuje podle ust. § 25 odst. 2 a ust. § 28 odst. 2 zákona o sociálních službách na základě žádosti správního orgánu prvního stupně příslušný orgán Okresní správy sociálního zabezpečení, v odvolacím řízení potom Ministerstvo práce a sociálních věcí, které má pro tento účel zřízeny, resp. využívá, posudkové komise (§ 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů). Posudková komise MPSV při posouzení stupně závislosti zpracovává posudek ve formě kvalifikovaného podkladu pro rozhodnutí, v němž je dokumentován proces pořízení posudku, posudkový závěr a jeho odůvodnění.

Jak vyplývá z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek ze dne 3. 2. 2010, č. j. 3 Ads 77/2009-60, dostupný na www.nssoud.cz), na posudek závislosti osoby na péči je třeba nahlížet jako na kterýkoli jiný důkazní prostředek, neboť se jedná sice o tzv. povinný důkaz, nicméně nikoliv o závazné stanovisko či závazný podklad rozhodnutí. Posudek podléhá hodnocení správního orgánu, jeho správnost není nikterak presumována. Ačkoli odborné lékařské závěry posudku nepodléhají hodnocení správních orgánů, neboť k tomu nemají správní orgány odborné lékařské znalosti, nezbavuje je to povinnosti hodnotit provedené důkazy ve správním řízení a tudíž i správnost posudků z hlediska jejich úplnosti a přesvědčivosti (viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2010, č. j. 6 Ads 143/2009-60, dále také rozsudek ze dne 22. 10. 2009, č. j. 3 Ads 48/2009-104, dostupné na www.nssoud.cz). Jinak řečeno, správní orgán nemůže bez dalšího převzít závěr posudkové komise jako pravdivý, aniž by se úplností a přesvědčivostí jejího posouzení zabýval. Základním předpokladem pro to, aby správní orgán mohl vyhodnotit přesvědčivost a úplnost předloženého posudku, je přezkoumatelnost posudku vzhledem k jeho zákonem stanoveným podkladům vymezeným v § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách (které platí jak pro posudek v prvoinstančním, tak i v odvolacím řízení). Správní orgán musí vycházet z posudku, který obsahuje nejen výrok, ale který musí být řádně a přesvědčivě odůvodněn s odkazem na doložený nálezhavý lékař, výsledek sociálního šetření, výsledek funkčních vyšetření a výsledek vlastního vyšetření posuzujícího lékaře (srov. rozsudek ze dne 30. 9. 2009, č. j. 4 Ads 50/2009-63, dostupný na www.nssoud.cz). K závěrům o úplnosti a přesvědčivosti posudku správní orgán tedy může dospět jen tehdy, pokud se komise vypořádala se všemi rozhodujícími skutečnostmi, především pak s těmi, které namítá účastník řízení uplatňující nárok na příspěvek na péči.

Soud konstatuje, že žalovaný se v průběhu odvolacího řízení správně v souladu s ust. § 4 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., zákona o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, obrátil na Posudkovou komisi Ministerstva práce a sociálních věcí za účelem posouzení stupně závislosti žalobce, přičemž PK MPSV postupovala v souladu s ust. § 25 odst. 3 zákona o sociálních službách, když při vypracování posudku vycházela z výsledků sociálního šetření ze dne 2.4.2012, ze spisové dokumentace odvolacího orgánu a správního orgánu prvního stupně, a ze zdravotní dokumentace žalobce.

Pokud žalobce namítá, že žalovaný pochybil, pokud na rozdíl od posudkové komise OSSZ Brno-venkov neuznal za nezvládanou základní životní potřebu péče o zdraví, soud konstatuje, že žalovaný s odkazem na posudek PK MPSV dostatečně a přesvědčivým způsobem zdůvodnil, že potřebu pomoci při zvládání této základní životní potřeby neuznal z důvodu, že ze zdravotní dokumentace nevyplývá rozsah pravidelné medikace a nutnost pravidelné péče. Tento právní názor sdílí i zdejší soud. Jak vyplývá z ust. § 9 odst. 2 zákona o sociálních službách, schopnost zvládat základní životní potřebu péče o zdraví se hodnotí ve vztahu ke konkrétnímu zdravotnímu postižení a režimu stanovenému ošetřujícím lékařem. Pokud tedy zdravotní postižení žalobce (tzn. těžké zrakové postižení) nevyžaduje pravidelnou

medikaci (jak sám žalobce v žalobě připouští) ani lékařem stanovený léčebný režim, soud stejně jako žalovaný neshledal důvod pro uznání základní životní potřeby jako nezvládané. V případě, že by se v budoucnu tyto okolnosti změnily, jednalo by se o změnu skutečností, která by mohla mít vliv na změnu výše příspěvku.

Pokud se jedná o žalobní námitky týkající se sporných základních životních potřeb mobilita, oblékání a obouvání, soud je nucen konstatovat, že žalovaný, resp. posudková komise žalovaného zvládnutí těchto základních životních potřeb nezdůvodnili úplně a přesvědčivě ve smyslu výše uvedené judikatury Nejvyššího správního soudu.

Co se týče základní životní potřeby mobilita, žalovaný v reakci na odvolací námitku žalobce v rozhodnutí uvádí, že potřebu pomoci nelze uznat, protože není dokumentováno nezvládnutí a zaujímání poloh sezení, stání, chůze po rovině a do schodů, přepravy dopravními prostředky, a to z důvodu těžkého postižení nosného nebo pohybového aparátu, přičemž nutnost doprovodu druhé osoby je uznáno v základní životní potřebě orientace. Žalovaný tedy zastává názor, že nezvládnutí základní životní potřeby mobilita lze přiznat jen osobám, jimž v pohybu brání postižení pohybového nebo nosného aparátu. Soudu však není zřejmé, na základě jakých úvah žalovaný k tomuto právnímu názoru dospěl a v kterých právních ustanoveních má tento názor oporu.

Podle ust. § 2 vyhlášky č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách se při hodnocení schopnosti osoby zvládat základní životní potřeby posuzuje, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu je rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností dostatečný k pravidelnému zvládnutí základní životní potřeby a zda je fyzická osoba schopna rozpoznat, provést a zkontrolovat správnost zvládnutí základní životní potřeby. Přitom se přihlíží k tomu, zda dlouhodobě nepříznivý zdravotní stav trvale ovlivňuje funkční schopnosti, k výsledku rehabilitace a k adaptaci na zdravotní postižení.

Podle ust. § 2a téže vyhlášky pokud osoba není schopna z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 k této vyhlášce, není schopna základní životní potřebu zvládat, a to bez ohledu na příčinu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu.

Soud má na základě těchto ustanovení za to, že pro závěr o zvládnutí či nezvládnutí té které základní životní potřeby není rozhodné, jaká je příčina dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu osoby, ale podstatné je, zda z důvodu dlouhodobě nepříznivého stavu osoba není schopna zvládat alespoň jednu z aktivit, která je pro schopnost zvládat základní životní potřebu vymezena v příloze č. 1 předmětné vyhlášky. Za zvládnutou potom lze základní životní potřebu považovat pouze tehdy, když rozsah duševních, mentálních, tělesných a smyslových funkčních schopností je ve svém souhrnu dostatečný k pravidelnému zvládnutí základní životní potřeby. K závěru o zvládnutí základní životní potřeby mobilita tedy podle názoru soudu nepostačí samotná skutečnost, že žalobce netrpí tělesným postižením pohybového aparátu, tak jak to učinil ve svém rozhodnutí žalovaný, ale bude třeba se zabývat rovněž namítaným smyslovým postižením bránícím žalobci v pohybu a v používání dopravních prostředků. S ohledem na uvedený právní názor soudu nemůže obstát ani závěr žalovaného, že nutnost doprovodu druhé osoby je zohledněna v základní životní potřebě orientace.

K obdobným závěrům soud dospěl, pokud se jedná o zvládání základní životní potřeby oblékání a obouvání. Také zde žalovaný k závěru o zvládnutí této základní životní potřeby dospěl pouze na základě skutečnosti, že žalobce netrpí duševním ani motorickým postižením, což soud považuje s ohledem na výše uvedenou argumentaci za zcela nedostačující.

Nad rámec uvedeného soud uvádí, že způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby předestřený žalovaným, resp. posudkovou komisí MPSV, je v rozporu se způsobem hodnocení úkonů péče o vlastní osobu a úkonů soběstačnosti posudkového lékaře OSSZ Brno-venkov. Podle posudku ze dne 16. 2. 2010, byť tento byl vyhotoven za dřívější právní úpravy, kdy nebylo posuzováno zvládání základních životních potřeb, ale zvládání úkonů péče o vlastní osobu a soběstačnosti, žalobce při stejném postižení (pouze zrakovém, nikoli tělesném či duševním) potřeboval pomoc mimo jiné při úkonech chůze po rovině, chůze po schodech nahoru a dolů, výběr oblečení, rozpoznání jeho správného vrstvení, oblékání, svlékání, obouvání, zouvání. Většina těchto aktivit je přitom vymezena i v rámci aktivit nutných pro zvládnutí základních životních potřeb mobilita a oblékání a obouvání podle stávající právní úpravy, které byly žalovaným uznány jako zvládnuté.

Vzhledem k tomu, že Krajský soud v Brně se neztotožnil s právním názorem žalovaného, pokud se jedná o způsob hodnocení schopnosti zvládat základní životní potřeby, nezbylo mu, než rozhodnutí žalovaného ve smyslu ustanovení § 78 odst. 1 s.ř.s. zrušit a věc vrátit žalovanému k dalšímu řízení (ustanovení § 78 odst. 4 s.ř.s.). V dalším řízení je žalovaný vázán právním názorem soudu vysloveném v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s.ř.s.).

O nákladech řízení bylo rozhodnuto ve smyslu ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl na věci plný úspěch právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. V dané věci byl úspěšný žalobce, proto má právo na náhradu nákladů řízení. Odměna jeho advokáta a náhrada nákladů řízení byla stanovena podle vyhlášky č. 177/1996 Sb. v aktuálním znění, za 2 úkony právní služby po 1.000,- Kč (§ 7, § 9 odst. 2, § 11 odst. 1 písm. a), d) a 2x režijní paušál po 300,- Kč (§ 13 odst. 3 citované vyhlášky), tj. celkem 2.600,- Kč. Protože zástupce žalobce byl plátcem daně z přidané hodnoty, byla zvýšena odměna o částku odpovídající dani z přidané hodnoty, kterou je advokát povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést, o 21 %, tj. 546,- Kč. Celkem mu tedy vůči žalovanému byla přiznána náhrada nákladů řízení ve výši 3.146,- Kč, kterou je žalovaný povinen zaplatit žalobci k rukám jeho právního zástupce do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno, ve dvojím vyhotovení. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 14. srpna 2013

JUDr. Eva Lukotková, v.r.
samosoudkyně

Za správnost vyhotovení:
Barbora Zachovalová